

Plymouth, Pa. 25 Gegužio.

„Nickinga yr tauta, kuri už savo garbę neaukštai visko“ sako vokiečių garsingas rasi- tininkas F. v. Schiller'is. Tie žodžiai teisingai mums, lietu- viams, priguli. Jeigu mes ap- sidairome aplink save, tai ma- tome mažiausį skaitlių žmonių, kurie darbuojasi dėl garbės tau- tos, savo brolių apszvietimo. Tula dalis mūsų tautiečių, ro- dosi tyeziomis yra apsiėmę net sulaikyti žmones, kurie kitų yra jau įdrasyti paskirti nors skatiką tautos reikalams. Tai- gi toji dalis mūsų brolių ragi- na, o kitus varu verzia tikt ant bažnyčių, Dievo garbės, viską pavesti, atilūti. Nieko prieš tą netarėtumėm, jei jie sykiu rupintusi apie labą pa- czių žmonių, tautos. To pas- mus nėra. Musų tulasis ne- moka dar skaityti, o dar ma- ziaus raszyti. Pasielgimo, kaipo žmogus, visai nežino. Tokie pasirodė save gerais ti- kinciais, bet ko jie verti kai- ko žmonės? Tiesi, netikusį atsiranda iš visokių, taip sa- kant paklydėlių, bet nedorai elgiantės o tvirtai tikėti yra tai veidmainystė. Musų žmo- nių dauguma dar sziadien ne- supranta savo tautos reikalų, kas aiskiai matoma iš to, kad jų neszelpia. Tuli parodo vi- sokius gerus kelius ir kiekvie- nam naudingus, bet jų balsas yra szaukiančiu girioje. Vi- siems yra žinoma, kaip lengvu yra daugelii žmonių kokį sunkų daiktą pakelti, arba perneszti. Deszintis žmonių nei nepajudins to daikto, o szimtas visai lengvai jį pakels ir nanesz. Taip yra su musų tautiszkaus reikalais. Apie tūs reikalus darbuojasi labai mažas skaitlius žmonių, kurie vos pajudyti jūs tikt teisten- gia. Dauguma stovi ir rodosi dar laiko, kad tie reikalai ne- sijudyti, nekrutėti, neaugty, bet liktusi gulėti po senovei. Broliai, taip jarydami mes ne-

pakilsime ir neatsikelsime iš savo tamos ir skurdo, kuria- me sziadien klampojame. Te- gul kiekvieno pareiga buna, viską paaukauti už savo gar- bę, apszvietimą, szelpti tūs, kurie darbuojasi dėl musų ap- szvietimo, dėl pakėlimo musų nuvargusios tautos. Jeigu remsime, ne keliese, bet visi musų reikalus, tada neatbuti- nai jūs ir atsieksime. Mes tankiai ir daug dūdame ant svetimtaučzių reikalų, gerai, kad szelpiame gerus reikalus keno jie nebutų, bet jūs szelp- dami neatliekame pareigos kad jau viską esame atlikę. Nereikia užmirszti, kad mes dar kaip ir nieko neturime, mums reikia visko dar, o tą igysime tada, kad visi iš vien- rupinsimės apie jų igijimą.

„Garsas“ gindamas gelionio kun. A. Burbos garbę, patal- pino net pamokslą, kurio mes drovejomės. Matai garbė to reikalauja. Bet netikęs toks organas, kurs savo mirusius draugus apterszia.

Toliaus „Garsas“ vėl klau- sia, už ką „Vienybė“ renka aukas ant paminklo kun. Bur- bai. Į ausį tiktai vienam „Garsui“ pasakome, kad už tai: Kaip tikt kun. Burba at- vyko Amerikon 1889 metų, pradėjo darbūtis ant lietuvisz- kos dirvos ir sukėlė, galima sakyti, visus czionai lietuvis, skatydamas prie mokslo ir szelpimo savo reikalų, ką kiek- vienas geras lietuvis pripazis ir atsims dar. „Arba kad per karsztą meilę tėvynės ir brolių, per savo minksztą szir- dį, buvo nusikaltes truputį prieš tikėjimą“. (Žiurėk į „Tėvynės“ num. 4-to priedą, pusl. 4.). Už tai „Vienybė“ tą daro.

Czystyja krauja.

Czystas kraujus tikrina czystą odą. Nėra graži- mo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC leczytys tau krauja, ir laikys czystą, nes lezyvare vėla neczytuma iš kamo. Pradėk mti sziadien o iszvarys isz tavo kūno puzkus, dedervines ir kitas odos ligas, nes CASCARETS už 10c. Tai pa- daro. Gausi visose aptikose su gvaranetja 10c. 25c. ir 50c.

Išz Lietuvos.

Plokszečių valseziaus suei- gos nusprendimas apie mokyk- las:

1897 m. Savalkų gub. mokyklų direkcija užpraszė gminas steigti naujas kaimų mokyklas tenai, kur jų perma- zai yra. Ant tokio užkvieti- mo Plokszečių gmina sztai, kokį nusprendimą padarė:

„3. Rugsėjo mėnesio 1897 m. Plokszečių gminos sueiga, Naumies- czio pavieto, veizedama ant svarbiau- sių nuklydimų nū tikrojo kelio (ne- dostatki) esanciose mokyklose, kaip tai: 1) ant neiszguldymo prigimtos kalbos su priprastomis jai lietuvisz- komis litaromis, per ką vaikai neisz- simokina szvenciausios priderystės skaityt szventas maldas isz malda- knygių, ir sztą szventą pareigą mo- kint skaityt maldas turi imt ant sa- vės tėvai, apsunkinti ukės darbais ir mokantieji, kiek galėdami, pinig- us ant užlaikymo mokintojus, 2) ant to, kad mokintojai nerenkami yra per, ką szitie vyrai, nė kiek ne- prigulėdami nū valseziaus ir budami beveik be kokio prižiurėjimo kas- link mokimo ir pasielgimo, paver- czia kartais mokyklas į paleistuvys- tės ir kitų niekdarysezių gužtas — nusprendė: Užkvietimą p. virszinin- ko Savalkų mokyklų direkcijos at- mest“.

Toki užkvietimai tikrai da- ne vieną kartą ateis į gminas. Tai- gi bukit, vyrai, atsargus, nedarykit mokyklų, iki nebus jose įvesta tikros lietuviszkos (su lietuviszkomis litaromis) knygos ir iki mokintojai ne- bus atidūti po priežiura vals- eziaus ukininkų. Jei jus sam- dot už savo pinigus mokinto- ją ar ką kitą, tai turit tiesą reikalaut, kad jums but valia pasirinkt jį ir prižiurėt. Ser- gėkit, vyrai, savo tiesas! Eikit ir kiti ploksztinių pėdomis!

Paszczupys, kaimas Z.-G., Vilkaviszkie pav. Jaunimas musų tokioj vienybėj gyvena, kokią retai kur gali rast. Mus kaimo vyrai susjėdę į vieną kompaniją parsikvieczia gana gražių lietuviszky knygų ir laikraszezių isz užrubežės ir skaito vienas nū kito parsie- neszdams. Vasarą net malo-

nū paklausyt mus vyrus dai- nūjant vakarais grynai tėvy- niszkas lietuviszkas dainas. Laikraszezius lietuviszkus skaito ne tiktai jaunimo kom- panija, bet ir kiekvienas (?) vidutinio amžiaus ukininkas, sutenkėjimas vieszpatauja tikt- pās senūsius ukininkus.

Kitų kaimų vyrai, imkit pa- veikslą nū Z-iczių!

Gudelių Žuvinu kaime, Vil- kaviszkie p. buvo smagu ir ramu, iki neatsirado tarpu mu- sų judoszius. Nekursai V. Sz. persigėres kariumėnėj masko- lizsku raugu parėjo nesenei namo ir tūjaus ėmė visokius niekus zaunyt ant tų, kurie skaito lietuviszkus laikrasz- czius ir kabina lietuviszkas lentas. — Asz, sako tasai pa- paikėlis, atbuva kariumėnų ir nieko negaliu iszrasti prieš valdžią. Drivijat patys val- džia, o kad paskui jus už tai ji baudžia, tai jus rėkiat. O ką- gi, girdi, veiks valdžia ne- kankinius tokių maisztininkų; kad jų nekorotų, tai ir patį ciecorių jie isz rumų iszvarytų.

— Ale tasai isz gama ne gana kad tokias zaunas zaunija, da- gi ir žandarams žada praneszti apie tūs, kurie lietuviszkaus dalykais užsiima. Tokių szunsnukių, kurie patys isz savo liūso noro žandarų dar- bais užsiima, reikalinga sau- gotis, kaip erkų. Jei jisai nepasitaisys, tai padūsim to- liaus visą jo vardą ir pravardę. Ant szio syk užteks dvie- jų jo pradinių litarų. —

Liudvinavo apygardoj ke- liais metais pirmaus buvo pra- siplatinę lietuviszki laikrasz- eziai, o dabar retai kur iszgir- si beskaitant laikrasztį. Už- tačiai pesztynės ir galvų skal- dymai tai žydėte žydi pas mus. Daugumui net priepūlą įvarė žandarai ir žemskiai. Net ge- da raszyt apie bailumą ir kin- rų drebėjimą liudvinaviszkių. Laikas jau but ateipeikėt nū tos baimės. Kitur kū zanda- rai persekioja, jų didesnį dra-

sumą ir gudrumą žmonės įgyja, o pas mus suvis kitaip pasidarė.

Daukszių bažnytkiemis, Kalvarijos pavieto. — Gerai sako priežodis — „prie bažnyčios arciaus, tai nū Dievo toliau!“ — Ukininkas Galinis, kurio laukas prie pat bažnyčios prieina, jokiū budu nenorėjo pardūti ar parsamdyti gabalą žemės vienam lietuviai, kuris norėjo ant parankios vietos (prieš bažnyčią) krautuvę įsitaisyti. Krautuvės ikisziol neturėjome. Tasai vaikinys gavo vietą savo krautuvei, ale toliaus nū rinkos, jau nē ant tokios geros vietos.

Lietuvio Galinis neužleido ant savo lauko, bet ant žydū Abelio jis daug maloningesnis pasirodė. Sziam davė žemės gabalą butui pasistatyti. Abelis parsivežė limonado, papirosu, pridirbo bandų ir prekiauja, dabar jau puikiai gyvena. Pas žydą dabar daugiaus užėina, kaip pas kataliką.

Turėjom pirma prabaszezių nekokios sąžinės, nenorėjo jį saī kalbėt su vargdieniais, o apie mokintus tai taip sakydavo: „neklausykit jus tų margapilvių, ką jie savo knygėlese raszo!“ — Ale su tū tai da vis gaudavom rodą — užtek-davo jam už palaidojimus 4 ir 5 rublių, už kriksztą 30 kapėikų. Prie dabarnykszeziogi prabaszeziaus pigiausias palaidojimas 8 rubliai, kriksztas — 45 kp. Velionis prabaszezius pavasarį laidotuvėms palaukdavo praszomas iki rudeniai, o szitam nors isz žemės kask, turi atidūt viską tūjaus. Prie szito žmogus nē prieit negali, turi gaspadienės praszyt, kad pranesztų kuningui apie reikalą.

Bekalėdodamas prabaszezius renka pinigus ant įtaisymo naujų vargonų — kas pinigų ant to nedūda, tai kvitelės negauna! Tai jau visai begėdiszkas darbas. — Girdėjau kunigėlį kalbant, buk laik-

rasztis „Ukininkas“ „pagedo“. Turbut ne „U-ko“ bet pamislykit, keno ezia „pagedimas“.

Isz Obszrutų kaimo, (Vilkaviszchio pavieto.) 1897 metų teko man vieną kartą keliauti per Obszrutus. Užėjęs į karčzią radau apie 6 Obszrutų vyrus, jau gerai įtraukusius. Besėdėdamas iszgirdau vieną isz geriancezių bekalbant garsiai. Na, „asz tam Juraicziui padarysiu, kad jis driso mus rasztavot, tai negalima dovanot“. Juraitis mat yra Obszrutų kaimo szaltyszius. Vieną kartą keli obszrutiečiai begerdami toj karčziamej susipeszė ir vieną isz savo draugų taip sumuszė, jog anas vos nenumirė. Juraicziui, kaipo szaltysziui, buvo paliepta pesztukus suimti ir nugabenti į Pazerių valszeziaus kanceliariją, isz kur jūs nuvarė ir pasodino į Vilkaviszchio kalėjimą. Ten jie but gavę gerokai patupėti, kad ne Trampas, kuris nuvažiavo į Vilkaviszki, sudėjo kaciiją ir parsigabeno draugus namo. Tai-gi tą dieną visi jie linksminosi, kad iszspruko isz kalėjimo, na žinoma, ir kerszino Juraicziui užtai, kad jūs suėmė. Daugiausia rėkė Trampas, kuris kitą kartą ir gi szaltysziū Obszrutūse buvo. „Kodėl, girdi, kaip asz būvau szaltysziū, nieko nerasztavojau, viskas buvo tyka“ ir it. Ale klausykit, kas toliaus isz to iszėjo.

Mat, kaip visur Suvalkų gubernijoje, taip ir Obszrutūse buvo prilipinti prie stulpų lietuviszki spaudinti atsiliėpimai. Obszrutūse jie buvo prilipinti du kartū. Pirmą kartą apie jūs praneszė policijai žydas Vilkaviszchio, daktaras Gudinskis. Vaziūdamas isz Pilviszkių į Vilkaviszki ir pamatęs prie stulpo prilipintus lietuviszkus atsiliėpimus, žydelis pamislino, kad užskusdamas jis gali parodyti savę geru akyse policijos.

Tai-gi vos tik parvažiavo į Vilkaviszki, tūjaus bėgo pas pavieto virsziniuką ir praneszė jam apie liet. atsiliėpimus. Virsziniukas tūjaus liepė žemskiams joti anis nuimti.

Po tulam laikui atsiliėpimai buvo vėl prilipinti. Tai-gi tais atsiliėpimais sumislino atkerszinti Juraicziui, gėrusie jie prie manės karčziamej. Pirmucziausia vieni pradėjo pliaukszti, buk Juraitis pats lipinas tas popieras, kiti vėl zaunijo, kad tai Juraiczio sunus lipina. Viens, sakėsi matęs, kad žmonėms beskaitant kas ten rodijo nulupti, o Juraitis, atėjęs, liepė palikti, sakydamas „tegul buna“. Isz visų tų iszėjo tai, kad visus tūs, kurie ten karčziamej gėrė, szaukė į Vilkaviszki pas pusprokuratorių ant tyrinėjimo. Apart to da kartu buvo žandarai Obszrutūse sznipinėti, bet matyt nieko nesuėdė, nes Juraicziui nieko nedarė. Tada, kaip man pasakojo viens mano pažįstamas isz Obszrutų, piktadėjai padavė skundą žandarams, buk Juraitis ir jo szvogeris Stankeveczia, kuris kelis metus gyveno Kybartūse pas Prusurubezių, laikas valdzios uždraustas lietuviszkas knygas. Tai-gi 30 dieną Grūdzio mėnesio perėjusių metų man būnant Vilkaviszkyje, žiuru vaziūja prokurator-palaikis, ir gauja žandarų su žemskiais. Pirmucziausia nuvažiavo pas Stankeveczia į Garszvinis, Vilkaviszchio valszeziaus, bet ten apart niekam nereikalėngų laiszkų, sako, daugiau nēto neradė. Isz ten nuvažiavo pas Juraitį į Obszrutus. Pas tą žmogų, sako, radė pasakų ir dainų knygutę; rado taip-gi ir kvarmas kelnių, iszskirptas Juraitienės isz seno lenkiszko laikraszezio. Tas iszkėrptas nusitvėrė iszsi-vežė. Is viso to jokios bėdos nėra Juraičziui, jeigu neskaityti to, tad, isz ilke žandarai, iszgerė o s jį bonką degtinės,

suėdė bliudą žalių kopustų ir pilną ragazę szutytų rapukų.

Senapilės žandarai gavo paliepiną — nieko nedaryt žmonėms atradus pas ką lietuviszką kalendorių ar kitą kokią lietuviszką knygutę; jei tikt butų po vieną kalendorių atrasta, tai už tai nevalia dabar imt į kalėjimą, nors ir prieš valdzią ten but kas paraszta.

Veiveriai, (Senapilės pav.) Garsus mūsų obrusitelius, prefektas kuningas Dubauckas vis da tebesidarbūja pas mus. Kaip jis pas mus atsirado, tai atkeliavo pas jį isz Mozurijos ir jo kuningienė, nekuri Teofilė Teporek. Kuningėlis prisismaguriavęs kiek tikt jam reikėjo ant galo užsimanė szviežienos ir pavarė tą Teofilę, o pradėjo glamonėtis prie Valciechauskienės, vieno mokiniojo paczios. Bet anoji kuningienė Teofilė pakėlė rėksmą ir iszpasakojo visiems, kad ji su kun. Dubaucku nuėdijus savo vyrą ir dvejetą vaikų. Tai darbai to kuningėlio.

Kun. Dubauckas savo mokininius nevadina kitaip, kaip „sukin su“, o mergaites taip bjauriai jis szaukia, jūgei neszoka net tas zodis ant popieros. Seminarijos valdzia patyrus apie tai, buvo atstacziusi kun. Dubaucką nū mokinimo. Bet sztai atvažiavo Varszavos globėjo pagelbininkas p. Dobrovolskis ir kun. Dubauckui apart lengvo perspėjimo, kad taip smarkiai nesiburnytų ant mokintinių, nieko daugiau nebuvo, ir jisai vėl tebemokina mus vaikus.

Dyvinas daiktas. To kuningo visi kuningai nekenczia, visi mokintiniai ir net prasti žmonės niekina, o davatkos, kaip musės prie medaus, lipė limpa prie jo.

Gal naujas Seinų vyskupas, kun. Baranauckas, suvaldys tokius paszėlėlius kunigus. Kaip gi neiszeis isz mus mokyklų bedieviai, jeigu tenai

mokina toki kringai, kaip Dubauckas, Miknevyczius ir jų draugai.

Datirtas daktas kad Gudelių valsčiaus, Senapilės pav. dabarnyksztis vaitas, Matukeviczius, yra daneszikas. Jisai pradžioj 1898 m. danesze policijai apie vieną lietuviszkų knygų nesziką. Sergėkitės to latro ir numeskite greičiaus jį nū vaitystės! Matukeviczius yra Veiverių seminariją iszėjęs ir matyt gerai persiėmęs mokslu buvusio tūmet seminarijos virszininko, nelėtos atminties. Jurkeviczius, kuris tolydziai savo mokintinius mokino, apie ką ir kur reik daneszt. Mokslas apie daneszimus tai buvo viens isz pirmutinių dalykų tada seminarijoje.

Sintautų (Naumiesczio pav.) bažnyčios padėjime (skarbeziuj) zakristijonas atrado nū senei sukrauta kelis szimtus ekzemplorių, spaudintų Suvalkūse 1858 metūse, Pasakų ir Iszguldyimų deszimtas Dievo prisakymų kun. Tatarės.

Kad taip peržiūrėt mus bažnyčių padėjimus, tai tarp sutriunėjusių popierių gal ne vieną akvą dalyką atrastumėm.

Peterburgas. Viens lietuvis pabaigoj 1897 m. buvo padavęs į cenzurą lietuviszką kalendorių. Atsakė jam, kad cenzura negali leisti spaudinti to kalendoriaus, iki augsztesnėji valdžia ne iszrisz klausymo apie daleidimą lotyniszkai lietuviszkų litarų į lietuviszkus rasztus.

Vienas mokintas lietuvis sausio mėnesij – 98 m. padavė Varszavos mokslo apielinkės kuratoriui p. Liginui, placziai ant 9 laksztų paraszytą straipsnį, labai aiszkiai parodantį, kaip nenaudinga yra pacziai Maskolijai ginti lietuviams spaudinti saviszkai savo knygas. P. Liginas labai buvo dėkingas už tai tam lietuviui ir žadėjo nuvažiavęs į Peterburgą užs'ot už lietuviszkai-

lotyniszkas litaras.

Varszavos general-gubernatorius kuningaiksztis Imeretinskis ir-gi prilankus lietuviszkoms litaroms. Net Suvalkų ir Kauno gubernatoriai nieko neturi priesz lietuviszkas litaras. Tik Vilniaus kuratorius Sergiejevskis ir Varszavos kuratoriaus pagelbininkas Dobrovolskis prieszinasi lietuviszkoms litaroms. Sziūdu abudu vyru visiems žinomi yra tamsumu savo galvų. Dobrovolskis net yra užmanęs da vieną ant lietuvių bandymą: iszversti isz maskoliszko ir atspaudinti maskoliszkomis litaromis daugybę ukiniukams naudingų knyguezių ir užlieti jomis visą Lietuvą. Tada anot Dobrovolskio, pamatysit, kaip maskoliszkos litaros prigis prie lietuvių. Kas-žin da gal ir pasiseks tam maskolpalaikiui įvykdint savo užmanymą. Bet tai mums lietuviams ir mus litaroms ne ką užkenks. Pervėlai maskoliai susiprato.

(Isz „Ukininko“)

Kalvariją. (Suv. gub.) Mūsų miesto gyventojai ukiniškai daugiausiai pelnauja iszvažiojimų. Jie užsiima tai parvežimu tai iszvežimu visokių tavorų. Veža kas tiktai papūla. Seniaus, rudenio laikė priėjus prekystėi ant žasų ir tas gabendavo į Prusus.

Niekas jų to pelnavimo negalėtu skaityti už blogą, jeigu tą savo amatą nevarytu ir szventomis dienomis. Nors jie yra gudrus vyrai ir tą savo darbą gana gerai moka dengti nū svieto akių, bet nevisada tas nusiseka. Sztai kaip jie daro. Pasirengus su kokiais tavorais į kelionę, į kurę tui neatbutinai iszvažiūti nedėlios dieną, nekurię isz augsztesniųjų ukiniukų iszeina isz miesto neva taip sav pasivaikszezioti, pavesdamas savo vežimą isz miesto iszvažiūti žydui. Iszvažiavus tokiu budu isz miesto kokį viorstą kelio, žyda, gera-

dėja, gražina atgal o pats sėda ant vežimo ir važiūja. Tą daro, jei jiems reikia iszvažiūti da priesz vakarą, priesz sauleleidį. Saulei nusileidus, betemstant to nereikalauja — pats važiūja, patys į vežimus krauna kas papūla ir patyka bruszkina isz miesto į kelionę. Pikeziausei vežant žasis. Taisai sutvėrimas papratęs garsei klegėti, ant niek apversdavo jų visą rupestį apie patyką iszvažiavimą isz miesto. Tankiai patikdavo ne vienam ir vėzys iszkepti (susigėsti) už tą nūdėmę — neszventimą szventų dienų. Už tad zydelėi matydami jų tankiai kepant tūs vėzius, iszmislyjo kitą budą pergabenimo to kvailo, nekantraus, sutvėrimo. Pradėjo jas pėkszczias vartyti tiesiok į Kibartus.

Žasų netekę dabar vėl gavo važiūti degtinę. Mat mus mieste valdžia įsteigė pabirką czystijimo spirito.

Isz to pabirkos iszczystytą spiritą veža į valdžios krautaves Suvalkūse ir Vilkaviszkyje kur perdirba ant degtinės ir iszpilsto į plėczkutes. Dabar jie vėl isz to gerą ima pelną, nes po vieną kartą ant sanvaitės padaro kelionę į Suvalkus ir Vilkaviszki. Jeigu suspėti suvažinėti po vieną kartą ant sanvaitės į tūdu miestus, idant neprazudyti dalį pelno, vėl turi pradėti tas keliones pavakare, o užbaigti rytą, — vėl dieną nedėlios. Ir taip: Nedėlios pavakare iszvažiūja į Suvalkus, ten pribuva paneđelio pavakare (mat kad daugiaus užpelnyti, daugiaus krauna o pelengviaus važiūja). Paskui Suvalkūse, pakol nū jų priima tą spiritą, iszeina kaip kada beveik dvi dienos, bet tankiausei jau seredos vidudienį gauna iszvažiūti namon. Parvažiavę, ketvergo pavakare jau vėl gauna iszvažiūti į Vilkaviszki. Tenai iszdavus sugrįžti namon tankiai patenka — nedėlios rytą!

Tą spiritą važioja nevisi miestu ukininkai, tiktai keli gudresni. Nes ar gi mulkis galėtu lauzydamas szventą dieną dar savo sąžinę lengvai teisinti. Jie sako: pargrįžt isz kelionės nėra jokios nūdėmės, ant lauko ne szvesi sustojęs. Iszvažiūjant vėl kalba: bilemes į vežimus szventą dieną nekraunam, o važiūti nėra jokios nūdėmės. Bet kaip tūs baczkos, jiems parvažiavus nedėlios rytą o su lyg pavakarei susirita į vežimus? Tai to neaiszkina.

Priesz keles sanyaites dū mieszczionys, Kimeris ir Midanaviczius, kuriūdu prie važinėjimo spirito nepritelpa, važinėjo su kokiais ten tavorais Kibartūse. Isz ten pargrįždami aptiko prusinio arako. Artinantės velykoms sutarė jų dū ant szventės parsivžiti po plėczką. Nusipirkę tad po stūpinę grįžta sau namon. Bet grįžtant, isz kur buvęs — nebūvęs, iszszoko isz grabės parubėzimis sargas ir sako: stui! Susistabdė, perkrėtė Kimerį — nerado, pakratė Midanavyczių, sztai ir užčiūpė stūpinę. Kas atsitiko su vargszu, galite žinoti, kas atsitinka su visais kantrabandezikais. Pardavė arklius, vežimą, kuriūs neva pats atsipirko o prie to bauda. Na ir tam žmogeliui ta plėczka arako, kurio ne paragauti ne gavo, kasztavo daugiaus per 100 rublių. — Atmysęs — sako jisai — ir smerczio valandoje ta brangę plėczkutę to gėralo. *Raudenio Krisius.*

Simnas. Idant man nepadyvytumėt už mano rasztą, pirmiausei pasisakau kūm esmi. Esmi tikras Simno mieszczionis, gimęs isz tėvo mieszczionies ir motinos kaimietės. Pagal tėvą esmi lenku, szindyjęgi prisiriszimą turiu prie lietuvisztės. Visūse apsiėjimūse prisidedu, žinoma, prie mieszczionių.

Seniaus Simnė visos gies-

mės su ražancium szventomis dienomis buvo, giedamos lenkiskai. Sziūse laikūse, kada pakilo sziek tiek meilės žmonėse prie prigimtos kalbos kaimiečiai prasimokinę giedoti ražanciu lietuviszkai, nū mus giedojimą paveržė. Buvo žinoma ir pesztynių ir vaidų, bet mes nieko nepeszėmes mažesniū skaitlium budami parapijonų neįveikėm. Davėme praszimus pas gubernatorių, paskui pas gen-gub. Varšavos, toliaus pas ministrėrį, praszdami kad kaimiečių lietuviszkas giesmes atimestu o daleistu mumi giedojimą, kaip nū senovės giedojime, bet nieko nepeszėm. Davėm ir net carui praszimą, ir tiek te gavome. Kiti sneka kad praszimai iki carui nedaeina — nedaleidžia. Ar tai tiesa, nē ašz nē kiti galvocei mieszionys to tikrai nežinome. Bet gal but ir tiesa, nes jei butu daėję; vis butu mus iszklausęs ir pavelijęs lenkiskai giedoti. Kad praszimai iki carui, gal but ir tiesa, nedaeina, tad mes sutarėme laukti da kokius tris metus, paskui dūt ant gražei margos popieros praszimą ir padūti ant vardo jo, caro, dukters. O toji besibovydamo ir nunesz pas savo tėvą. Ar negeras mus iszmislas?

Prizadėję laukti caro dukters paugant, netikėtai sulaukėme vyskupą. Sumislįjom da pabaldyt j duris vyskupo. Paraszėm praszimą, nuvažiavome pas jį patys tą praszimą padūti ir padūdami da žodžiu savo geismus iszreiszkėme. Nū vyskupo sztai ką peszėme: giesmes paliko lietuviszkas, ir už jas, atlyginđamas mūsų skiaudą davė mum lenkiszka pamokslą. Dabar szventa diena esti pas mus du pamokslai: lietuviszkas ir lenkiszkas.

Del manęs to užtektu, rėdos užtektinai butų ir kitiems mano draugams puslenkiamis (pa-

vadinau puslenkeis, nes ant tikrujų tikro lenko pas mus nē nėra) bet kur tau! Jau vienas isz jų, ką gyrėsi mokas gražei margyti popierių, esz pradėjęs marginti jį del praszymo pas caro dukterį. Jei tikt mus mislis iszšipildys, jei tikt gražei tą popierių iszmarginis, kad caro dukte pasigėrėtu, tai tikrai nunesztu jį parodyti savo tėvui, o tasai iszgirdeš mus tūs dusavimus norš vieną kartą ant metų daleistum lenkiskai ražanciu pagiedoti. Taip visi mąsto. Bet man rodosi, pakol tas mūsų rasztininkas popierių pamarginis, tai kaimiečiai pramoks da gražiau (nes ir dabar labai gražei gieda) giedoti, tai norš ir gautume daleidimą, bet jau mums nebesinorės eiti ir praszčiau už kaimiečius rėkauti po bažnyčią.

Simno pus-lenkis.

Du milijonu ant metu.

Katangi žmonės perka, pabando ir vėl perka, tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės Suvienyose Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonų dūzuczių ant metu, be abejonės bus trys milijonai prieš nanjus metus. Tai reiszka, kad CASCARETS yra labai gera gydikli dēt cizatyjimo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėžutę, nes tai garantuojama.

Isz Kitur.

Karė Suvienytų Valstijų su Ispanija. Amerikonai su žodžiais ir laikraszcziais tarėsi labai greitai ispanus pergalėti, bet pagal žodžius taip padaryti nesiseka. Nors visas mėnesis jau kaip apszaukta karė, o ir szia dien dar nėra kaip reikiant apginklūti pulkai kaipo ir kitos kariszkos reikmėnės dar kaszin kur. Tarp amerikonų toks budas lyg ano mēdėjo, kad tada szunį lakina, kada laikas ant medzioklės. Isz amerikonų ilgo rengimosi pasinaudojo ispanai ir galėjo gerai apsikasti visose Kubos pakrantėse, kas amerikonomis brangiai atsieis, kol jie tūs apsikasimus, iszšikėlę pereis. Ispanija giriiasi, buk ji turinti Kuboje j 300,000 kareivių, skaitant visus liūšnoriūs, Ku-

bos gyventojus, nū 15 iki 45 metų, kurie yra pripratę prie vietinio oro ir yra namiėje, savo žemėje. Jie tikisi, kad kiekvienas ispaniszkas kareivis menkiausiai du amerikonu nudobs. Jie sakosi, kad amerikonai ketveriopai gali j Kubą ateiti ir savo kunais užtreszti žemę.

Smarkių muszių neatsitiko. Ispaniszka laivynė niekeno netrukdoma įplaukė j ūstą Santiago de Kuba, viską pasitaisė ir buk vėl iszplaukusi prie salos Martinique. Jie žinojo, kad prie to ūsto nėra jokios blokados ir dėlto czionai drąsei atplaukė. Amerikoniszka laivynė stovėjo ties Havana, o kita jos dalis buvo Key West dėl pasiėmimo visoko. Amerikonai patyrę, kad ispanų laivynė Kuboje, nusi-kubino prie Santiago de Kuba, ir jeigu ispanai neiszplaukė butų, tai jūs uždarys tame ūste ir turės nusidūti smarkus muszis. Ispanai moka labai gerai mėtyti pėdas, kurių negali amerikonai sugaudyti, ir tūmi gauna progą pasiimti anglių ir ko daugiau reikia, ir prislinkti prie Amerikos pajurinių miestų bombardavojimo. Kur užsilaiko ispaniszka laivynė, amerikonai fikrai nežino. Tuli kupeziszki laivai atplaukenti j Halifax, Kanadoje, pasakoja kad esz metų tai 7 tai 9 kariszkus laivus, prie Naujos Skotijos, kurie turi buti kariszki, nes nerodė savo zenklų sziems praplaukiant ir tykoja užpulti ant Bostono ir tt. Praėjusiame nedėdienyje amerikoniszkas kariszkas laivas „San Francisco“ netoli Provincetown, Mass., pavakare patėmyjo svetimą laivą 3 jurmylių tolume ir leidosi vytis, o anas bėgti užgesinęs savo žiburius idant jo matyti negalėtu. Amerikoniszkas laivas tikt 18 pirmųjų per valandą tenuplaukė, ir anas budamas greitėsniau, pabėgo. Aiszku, kad

buvo iszpaniszkas laivas pasiustas sznipinėti apie pakrančių sargybą.

Isz Kubos su laiveliu plaukė j Key West vienas kubiečių vadas, Ernesto Castro, kurį paėmė amerikoniszkas laivas „Annapolis“. Jisai pasakojes, kad ant Kubos esz baisiausias badas. Cardenas miestelyje svaras ryzių kasztūjes 25 ct., blekiuė padaryto pieno \$1.50, svaras arklienos 75 ct. Galvijenos ir dūnos visai negaunama esz. Badas atsiliepes ir ant kovojančių kubiečių didei. Pirmiaus jie maistą iszplėszdavo arba slaptai gabendavosi isz miestų. Dabar jie minta szaknimis ir palmų vaisiais. Patsai Castro nevalges mėsos nū 5 savvaiczių jau.

Gen-gub. Blanco telegrapavojes j Madridą, kad amerikoniszkas laivynė subombardavusi, 19 dieną szio mėn., miestelij Neuvitas, sziaur-rytinėje dalyje Kubos, prov. Puerto Principe. Apie tolesnij kėlymą amerikoniszkos kariaunos ant Kubos nieko negirdėti; matyti, kad toksai kariaunos iszkėlimas nėra taip lengvas kaip amerikonai mislyjo. Gal susilaiko dėlto, kad tenai dabar prasideda lytų laikas. Prezidentas iszleido proklamaciją pareikaludamas dar 100,000 liūšnorių.

Ant Pilipinų salų lygiai nieko ypatingo neatsitiko. Isz San Francisco iszsiuntė amunicijos ir kareivių paszai-pai ten esancizios laivynės. Ispanija taipgi iszsiuntusi 8000 kareivių j Pilipinus, ir dabar eina ant laimės, katra ekspedicija greicziaus nukaks, tosios szalies bus pergalė. Amerikonai turi 1500 mylių arcziaus j Pilipinus negu ispanai. Europos vieszpatystės iki sziolei dar neįsikiszo tarpai. Bet Prancuzija szelpia ispanus kame iszgali. Amerikonai už tai keta nieko nepirkti kas bus prancuziszka

isz ko anie turės iszkados ant \$50,000,000. Anglija, Vokietija ir Maskolija tūmi tarpu rods simpatizūja Amerikai, bet koki toje simpatijai jų mieriai, sunku žinoti.

Sagasta sutvėrė naują ministeriją ir tūmi tarpu nutildė jūrszusius gyventojus. Kaip ilgai tiejie ministrai pasilikis savo urėdūse, sunku žinoti. Vienas pralozstas muszis vėl privers jūs atsisakyti nū vietų.

Anglija. 19 dieną szio mėn. pasimirė W. E. Gladstonas, garsusis Anglijos ministrų pirmsėdis. Jisai gimė 1809 mete, mirė gi turėdamas 89 metus. Jisai yra buvęs didžiausiu užtarytoju airių reikalų, keturis kartus buvo iszrinktas kaip pirmsėdis ministrų.

Italija. Maisztai, kurie kilo bado dėlei, tapo rods tūmi tarpu nuramyti. Valdžia atrado pas vieną republikoniszką pasiuntinį sūkalbio rasztą, kurio mieriu yra praszalinti dabartinį karalių ir įsteigti respubliką, kaip kad Szveicarija yra. Jų mieriu buvo užimti vyriausejė dalį Romos ir įsteigti tūm laikinę valdžią, o pasikiaus viską sudavadyti pagal reikalą. Prie sūkalbio priguli republikonai, socialistai ir anarkistai. Jiems sukelti žmonės priesz dabartinę valdžią yra labai lengvu dėlei bado. Bet abejojama, bau jiems pasiseks be didzių kraujo sriovių savo mierį atsiekti, jei kariauna neprisidės prie jų.

Indijos. Mieste Bima, ant salos Sambva, siautė baisus ciklonas ir padarė dides pustynes. Tukstancziai žmonių galą gavo. Bima buvo vyriausiu miestu tos salos kuri susideda isz 150,000 gyventojų, malajų.

Kinai. Maskolijos pasiuntinys gyvenantis Tientsin, apreiszkė visiems svetimiams pa-

siuntiniams, kad nei vieno keleivio nepraleis per ūstus Port Arthurą ir Talienvan, jei neturės paszpartų su paliudijimu maskoliszkų konsulių. Ant to sujudo vietinei gyventojai kaip ir svetimieji, bet ar įstengs ir norės paszalinti tokį Maskolijos užmanymą kitos vieszpatystės, sunku žinoti.

Japonija ir Maskolija sutarusios vienodai pripazinti nepriegulmingumą Korėjos, kurę pirmiaus tai viena tai kita savinosi ir varžėsi. Korėja savo reikalūse turi lygiai Japonijos ir Maskolijos rodos ir pagalbos reikalauti.

Provincijoi Hupe, Kinūse, pasikėlę gyventojai priesz europiecius ir daugelį jų namų sugriovė bei sudegino. Mieste Chasi užpūlė ant Japonijos pasiuntinio, sudegino jo namus bei vietinę muitinyczią.

Jeigu jautiesi nesveiku, imk vieną CASCA RETS, o iszgydys tave, už 10 ir 20c.

Dalis darbu

New York. Akmenų skaldytojai ir taszytojai nutarė pareikalauti 8 valandų darbo laiko. Darbdavei atstatė 2000 darbininkų, kurie prisidėjo prie to reikalavimo. 8000 darbininkų nū kitokių užsiėmimų szelpia netekusius darbo. 100 naujai statomų namų sustojo darbas dėl to. Jei darbdaviai neprisilenks ant darbininkų reikalavimo, tai keta sustraikūti į 40,000 darbininkų, akmenų taszytojų bei murininkų.

Petoskey, Mich. Lentų pjovinyezios, prigulinezios S. McFarlin, ekspliodavojo katilas, sugriovė visą pjovinyezią, užmuszė du darbininkus ir du pazeidė. Tenai dirbantieji neteko darbo.

Wheeling W. V. Apielinkeje Richland sustojo visi kasyklų darbai, dėlto niekas neprivalo tenai važiūti jieszkodamas darbo.

Ledford, Ill. Czionai darbai kasyklose sustojo ir vos po 10 dienų, nepilnai, iszdirba per mėnesį.

Centralia, Ill. Kalnakasiai keta straikūti, nes kasyklų savininkai nenori mokėti mokesčių, kaip sutarė Springfield'e.

Warrenton, O. Visose aplinkinėse kasyklose nedarba nū Sausio mėn. net, ir nežine kada pradės. Kalnakasiai vieni kitus szelpia ir nepasidūda kapitalistams, kurie norėjo numazinti ir taip jau mažą mokesčių.

Pittsburg, Pa. Nesziotojai plytų ir kalkių prie statymo augsztųjų namų, nū 15 dienos szio mėn. pareikalavo po \$2,50 dieninės mokesties.

Geležiniūse fabrikūse darbai eina pusėtinai gerai, nes dabar užsidegus karei, valdžia galybės reikalauja visokių geležinių iszdarbių.

Oshkosh, Wis. Darbininkai dirbanti dirbtuvėse rėmų, langų ir durių skaitliuje 2000 sustraikavo, reikalaudami padidinimo mokesties ant 25%, mažiausios mokesties ant dienos \$150, niekur į darbą neturi priimti moterų, ir darbdaviai turi pripazinti uniją darbininkų ir darban priimti tik tai unijonistus.

Darbdaviai nenori nieko apie tai girdėti ir grąsina sumaziūnimu skaitliaus darbininkų ir priėmimu vieton straikierių kitus darbininkus. Straikierius ir priimę, jeigu tie ateis patys ir dirbs už senąje mokesčių. Policija sergsti pabirką, darbininkai užsilaikoriai.

Kenosha, Wis. Skurų dirbtuvėse, N. R. Alleno, sustraikavo 500 darbininkų, reikalaudami padidinimo mokesties. Iki sziolei ant sanvaitės

uzdirbdavo po \$7,00, bet pa-brangus visokiam maistui, darbininkai negali iszmisti. Allen'as apreiszkė, kad nepakelsės algų, o vercziaus uzdarysės dirbtuves.

Menominee, Mich. Darbininkai dirbanti szindelius stogų dengimui „Boy Shure Lumber Co.“ sustraikavo reikalaudami didesnių algų; iki sziolei jie gavo ant dienos po \$1,75, reikalauja dađėti 25 ct., kad dienos alga butų \$2,00.

Attleboro, Mass. Czionai sudegė dvi didelės dirbtuvės laikrodėlių ir keletos kitų mažesnių dirbtuvių, kurių iszkada isznesza į milijoną dol. Daugelis darbininkų neteko darbo.

Waupun, Wis. S. V. redos apsteliavo 12,000 porų batų dėl armijos, dirbtuvėje „M. D. Wells Shoe Co.“ Darbininkai dirba ilgesnį laiką kaip paprastai, idant greicziaus galėtu padaryti. Kompanija mislyja per dieną 1000 porų batų pagatavyti.

Tikras daigtas del tavęs.

Užtikrinimas, kur nieko nepražulysti. Galvos skaudėjimas, liežuvis, niežai ir tukstancziai kitokių ligų, kaip tai užsilakimas vidurių, sužlugimas kepenų gali buti iszgydytoms, imant CASCA RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Pasisidūda kožnoi aptiekoi: jei nepagydysi, pinigų gražiname. C. C. C. pabandyk dėžutę szio dien, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandyk dēl žintos dovanai.

Isz Amerikos.

Amerikos milijonieriai.

Visi žino kad S. Valst. yra daug milijonierių, bet kiek jie turi turtų, mažai kas turi sziokią tōkią nūvoką. Dėlto padūdame skaitlius milijonų, kurie tapo suskaityti 1895 m. (milijonas, yra vienas tukstantis tukstanczių).

Jonas Rockefelleris	\$125 mil.
V. Valdort Astor	120 „
Jokubas Gould	100 „
Russel Sage	90 „
Cornell Vanderbilt	80 „
Henryk Flager	75 „

N. Vanderbilt	-60	„	uždirbo tų turtų, bet pasisavi-
W. Rockefeller	-60	„	no jūs nū milijonų žmonių
Jokubas J. Astor	-50	„	darbininkų. Milijonierių var-
Maizis Taylor	-50	„	das tokiems visai netinka, jie
Fridrikas Vanderbilt	-35	„	turi būti vadinami apiplėszo-
Jurgis	-30	„	jais žmonijos.
Percy Pyne	-30	„	Meilė už meilę.
M. Singer	-30	„	Kubietė Evangelina Cisne-
M. Pierrapont Morgan	-25	„	ros, kuriai pasisekė ištrukti
Robert Goelet	-25	„	isz tvirtynės Castell Morro,
W. Selmerhorn	-25	„	Havanoje, per pagelbą Carlo
Ogden Gaelet	-25	„	Carbonel, buvusio bankieriaus
Collis Humtington	-20	„	Havanoje, dabar su jūmi su-
Eldridge Gerry	-20	„	sizadėjo ir vestuvės atsiliks po
Jaber Bostvich	-20	„	uzbaigimui karės su Ispanija.
W. Hanna	-20	„	Jaunikis tapo pakeltas į api-
Henryk Hilton	-20	„	cierus per prezidentą ir pulke
Ames Eug	-20	„	buvusio pasiuntinio Havanoje,
Andrius Carnegie	-20	„	Lee, iszkeliavo kautis už nu-
N. Whitney	-20	„	mylėtines tėvynę su ispanais.
U. P. Furness	-20	„	Norėjo pabausti
D. H. Mills	-20	„	paczią.
Viktor Newcomb	-15	„	A. Supkovskis, Chicago'je,
Henryk Hart	-15	„	paprastė paczios 5 ct. ant

30 milijonierių arba ypatų turi turto imant visus sykiu 1,275,000,000 (vienas milijardas, du šimtai septynes dešimt penki milijonai). Kiti gi, kurie turi nū vieno milijono iki penkiolikai, yra daug daugiau. 30 ypatų turi tokius milžiniškus turtus! O kiek milijonų žmonių nieko neturi, kenčia badą ir nūgumą? Kaip didelis skaitlius žmonių turi dirbti kol tokius turtus sukrauja—uždirba? Ta 30 milijonierių su savo tėvais ir šeimynomis per šimtus metų negalėjo tokių turtų sukrauti nei koku būdu? Vienas žmogus kad diena dirbdamas, ir gaudamas po \$2,00 ant dienos, per metus (310 dienų) uždirbtų \$620,00 (jei nei nevalgytu). Per 50 metų \$31,000. 1000 žmonių per 50 metų uždirbtu 31 milijoną. Tai gi kiek žmonių turėjo dirbti dėl jų? Žmogus darbininkas niekad negali pastoti milijonierium, nes per trumpas jo gyvenimas. Jeigu gautu ant dienos po \$8,00, tai turētu dirbti 125 metus, kol sudėtu milijoną. Isz to aiszku, kad milijonieriai nieku būdu ne-

uždirbo tų turtų, bet pasisavi-

no jūs nū milijonų žmonių darbininkų. Milijonierių vardas tokiems visai netinka, jie turi būti vadinami apiplėszojais žmonijos.

Meilė už meilę.
Kubietė Evangelina Cisneros, kuriai pasisekė ištrukti isz tvirtynės Castell Morro, Havanoje, per pagelbą Carlo Carbonel, buvusio bankieriaus Havanoje, dabar su jūmi susizadėjo ir vestuvės atsiliks po užbaigimui karės su Ispanija. Jaunikis tapo pakeltas į apicierus per prezidentą ir pulke buvusio pasiuntinio Havanoje, Lee, iszkeliavo kautis už nūmylėtines tėvynę su ispanais.

Norėjo pabausti paczią.
A. Supkovskis, Chicago'je, paprastė paczios 5 ct. ant alaus. Pati davė jam, o jis parsinesęs blekinę viską ant syk iszgėrė, įkaito ir pareikalavo dangiaus piningų, bet pati jau nedavė. Tas ji taip įpykino, kad sugriebęs britvą persipjovė pasmakrę. Ji nugabeno į ligonbutį, bet abejojama apie jo iszgyimą. Toji moteriskė nesigailės daugiau piningų ant alaus.

Baisi audra.
Ant upės Republikan, Nebraskaje, siautė baisi audra (cyklionas). Isz upės pasikėlė baisybė vandens ir užliejo didžius plotus szale upės. Stulpus telegramų, „Burlington“ linijos iszvertė, sulaužė ir nunesziojo po kelis šimtus mastų. Szeszių farmerių triobas taip gi nuneszė. Gyvaszių niekas neprikiszo.

Auksinei vargai.
Alaskoje nū kalnyų, pradėjus sniegui tirpti, pasirito lavinė (didelis sniego ritinys) ir risdamasis žemyn darėsi vis didesnė, nes paėmė visą sniegą kuris kelyje radosi. Pakalnėje ejo apie 100 aukso jieszkojų ir visi tapo sniege palai-

doti. Palaimingu budu jie pajautę atsiritant lavine, prisiglaudė prie pakrantės o lavinė per jūs persirito paimdama tikt tris gyvaszius, ir keturiems sulaužė kaulus. Kiti du prisikasę jau aukso grizo namon. Jūdu iszkeliavo isz auksinių plotų per naujus metus ir tikt 15-tą Balandį teatvyko į Seattle, Wash. Jūdu turėjo užsikrovę ant rogezių maisto ant 3 mėnesių, bet jų kelionė ilgiaus trukio ir netekę maisto, gaudėsi žuvis ir jomis mito 8 dienas.

Kiekvienas taip sako:
CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tabaklingian-los gydy-los szlo amžiaus iszradimūse, turi gardų smoką, gydo lagadnel ir tikrai lakstus, koponis, olivą ir czystyja vieną sistemą, praszalina perzaliną, gydo galvos skaudėjimą, druzę ir užkietėjimą vidurių.
Pirk dėžutę C. C. C. szlaidon, 10, 25, 50 centų. Randasi visose aptiekose ir iszgydynų gyvartūja.

Nauji „Związkai“ ir „Susivienijimai“.

Anūmi tarpu skaitydams lenkiszką laikrasztį „Zgodą“, organą lenkiszko „Związko“, pamaciau, jog lenkai mėgino sutverti antrą „Związką“ su vardu „Związek-Polsko-Litewski“. Tasai užmanynias buvo padūtas isz Amboy N. Y., bet laikui bėgant pagal paczių raszėjų praneszimą tvėrimas naujo „Związek-Polsko-Litewsko“ nenusisekė, ir rupetis užmanytojų nuvejė per niek.

Perskaitęs taji straipsnį, mislyjau sau su klausimu: kam gi dabar lenkams butų reikalas tverti „Związką-Polsko-Litewską?“ jie turi gana drutą ir gerą „Związką Narodową Polską“. Czion turėjau tikt tiek suprasti, kad tai užmanymas lenkų isz Amboy N. Y. yra gal noru pagauti lietuvius prie jo, arba užkenkti „Związkui Narodowam“, kur kaip žiurint, gana yra drutas ir geras. Kitos tvėrimo priezasties to „Związeko-Polsko-Litewsko“ nesupratau, nes lenkai gerai žino, kad mus gana lietuvių dar priguli ir prie „Związko Narodovo“ kuriame

nemaža yra posmertinė, ir kam gi reikėtų rodžias tverti vėla naujas?...

Sziame gi paskutiniame laikepasirodė lietuviszkūse laikraszeziūse apgarsinimas įstatymų naujo „Lietuviszko Tautiszko Susivienijimo“ padirbtų per Baltimorės „Koperniko“ draugystę. Tūse įstatymūse, taip gi nieko naujo nėra kaip tikt grynas atkartojimas sziaudienykszezių įstatymų dabartinio „Susivienijimo“. Beje, paminėta „be skirtumo tikėjimo“. Gerai, tegul ten prigulėtų lietuviai ir nekrikszyti žydai ir totoriai; bet sziame tikt pasiklauskime, ar gi žydai neturi savo organizacijų?

Žydai turi savo organizacijas arba „susivienijimus“ geresnius ir pirmiaus negu lenkai ar lietuviai, nes jie gana ankseziaus atėjo Amerikon, negu lietuviai, tai ir kūmies žydus su naujais „susivienijimais“ galėtumėm pagelbėti arba pamokinti, kad jie pats moka gana geriaus ir pasigelbsti greicziaus neigu mes lietuviai?! Sziame tarpe ir dabartinis „Susivienijimas Lietuvių“ neklausinėja kas kokio tikėjimo, protestonas, kalvinas ar katalikas, bet reikalauja vien tikt gero ir sveiko lietuvio, o nepori visai žydo ar totoriaus, ir galiop žinome, kad jaib ir reikalautumėm, tai tas vis czion neprisidės, o jaib prisidėtų, tai vienintėliai tikt dėl „geszefto“.

Kad tokie žydai prisideda prie krikszezių organizacijų vien tikt dėlai „geszefto“, tai parodysiu gana aiszku faktą:

Rusinių yra „Susivienijimas“, kuris neziurint ant tautos ar tikybos, priima visus sloveniszka sukalbanczius, ir tarp jų tokių sanlygų ir įstatymų, isiskverbė žydelis, kurs kaip sakiau ten įzengė vien tikt dėl „geszefto“. Prisitaikęs tas žydelis, gana smagiai apszvilpęs „Susivienijimą“

prasiszalino; tad rusinai apsi-
ziurėję, jog įstatymūse gana
gerą klaidą turi priiminėdami
bekriksėčius, turėjo perdirbti
įstatymus, ir sziadien aiptol
zydelio o nei totoriaus nepriima.

Tai-gi sakau, kūmi galėtų ir
mus naujas „Susivienijimas“
atsizimėti geriaus priimant be-
kriksėčius į savo eiles? Gal
tik, kad tokie padarytų ge-
szeftą vienok ne dėl „Susivie-
nyjimo“, o tikt dėl savės.

Sziadienyksztis „Susivieny-
jimas“, negalime užtikrinti,
kad jau stovi geriausiai, kad
jo visi surėdymai yra manda-
giausi, bet-gi su laiku, isz pa-
lengvo svarstydami szviežiau-
siai bėgi reikalų, pajėgas ir
veikmę sutaikišdami kū pri-
tinkiaus ir naudingiaus dėl
savųjų, apsireiszkenczius už-
manymus jo, sveikai pergvil-
dendami, suteiksime malonin-
czius pasisekimų, ir su tūmi
pasidžiaugsime mes, ir ateinanti
gentkartė isz vaisių savo truso.

Ir sztai, dabar gi „Susivie-
nyjimas“ iszleidžia „Tėvynę“
kaipo savo organą syki ant
mėnesio, gal ateis laikas, kad
pajėgsime ir susilauksime du
kartu ant mėnesio sulaukti
„Tėvynę“, kuri mums sutei-
kia gana gražius pamokinan-
czius straipsnelius, be vaidų.

Bet ezion tikt broliukai ne
supykite, jus turtingesniejie,
jus mokintesniejie, jus pras-
cziokeliai ir gražus kuningė-
liai, nemislykime mes kad su
kraus mums valtelę tobulystės
lietuviszkoje tautoje szvilpau-
dami vėjai iszuesziojamųjų ore
smilezių be mūsų truso, be
mūsų noro kibti darbymetū,
be mūsų, sakau, ir miego pa-
silsyje sapnų lakstancziųjų tė-
vyniszkoje ir dōriszkose pa-
dangės.

Ne! Malonėdami doros sav
ir tautieciams mažiaus su-
prantantiems, turime, dievaži,
raivydami keltis darbyme-
tū, ir girdėti anot p. Szpoko
laksztingalos dainą budinan-
czią isz miego žmogų:

Juruk Juruk, kelkis kelkis,
jau dienele yrrr...

Augsztais kalnais, žalioms
giris jos szviesumas byrr!...

Sziadien mes esame visi Ju-
rukais, ir nors raivydami,
privalome keltis, nes kitos tau-
tos jau ir apsidirbė, o lietu-
vystė kaip tikt da pradėd keltis.

Apsireiszkusieji ant lietu-
viszku dirvonų darbininkai,
nei stūbriai vėtrų parlaužti
vien nū pasidirbėjimo, vieni
tapo myrio jau nugriauti, ki-
tus-gi griauja, ir su bėgiu lai-
ko tie darbininkai nei szieksz-
tai ilsėsis po žalia velėna ar
dirvonu; bet jaunūmenė kaipo
atžalėlė, ypatingai Amerikos
lietuviszka, ar norės atkartoti
tautiszkumą kaipo atžala liku-
sė po stūbriui, vargas sziadien
ispėti? Palikdams szį dalyką
dėl skaitytojų gvildenimo,
gryszti turiu vėla prie „Susi-
vienijimo“.

Ar gana kad tikt prigulėti
į „Susivienijimą“ arba kitas
organizacijas?

Negana mums prie „Susiv.“
prigulėti, bet per bėgi viso
metelio, ar tai turėziui, varg-
szui ir kuningėliui, reikalas
szaukia įvesti, pripraszyti nors
po vieną šanarij įrėdnėn, tūmi
priderystę atliks.

Ar ant tiek šanariai atlieką
tą priderystę, tą sav tikt žino?!

Kada gi tampa užmanymas
toks pakeltas, tai ne kožnas,
kaip žiurint, iszrodo su tikru
noru dėliai naudos visūme-
nės...

Neturime reikalo iszpeikti,
arba rugoti ant užmanytojų
naujo „Susivienijimo“, nes
gal jie mislija gana gerovės,
bet kad malonėjimas ne visa-
da esti visūmenei pasekmin-
gas, ir nevisados atnesza nau-
dą, tai jau ne pirmas atsitiki-
mas mums tą liudyja.

Gal ir įsikunys užmanimai
Koperninko draugystės Balti-
morėje, tad kas gyvas busime,
matyti galėsime pasekmės ir
naudą.

Pažystamas Trupinėlio.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

*Ne toks velnes baisus kaip
jį nutėplioja.*

Kaip yra priimta pas gudus,
kad akimis netikėk, pakol ran-
koms neužčiūpsi, ir tas yra
tikra teisybė. Daugelį kartų
girdėjau žmones kalbant apie
Dr. Szliupą, bet tų kalbų su-
prasti ir paisyti negalėjau, nes
jos buvo yvairios pagal žmo-
nių nūmones ir mislis; no vie-
nų girdėjau, kad p. Szliupas
kalbas ir iszparodas teisybę,
bet tokių visai mažai radosi,
kurie tikrai teisingai suprato
jo kalbas; antri-gi visai prie-
szingai kalbėjo, iszrodyda-
mi savo kalbose, buk tai p.
Szliupas ardas tarpe žmonių
meilę, sutikimą ir griaujės ti-
kėjimą. Taip tai man be-
klausant apie vieną žmogų ir
jo prakalbas žmonėms dvejo-
jant savo kalbose, užsidegė
noras manyje pamatyti ir isz-
girsti kas gi tas yra per vienas,
apie kurį taip daugelis kalba,
o kožnas yvairėi. Patėmijęs
„Vienybėje“ kad Dr. Szliupas
15 Gegužio laikys prakalbas
Wilkes-Barre ir Plymouthe,
pasiryžau szį kartą eiti ir per-
sitikryti, kas-gi tas per Szliu-
pas ir kas jo per kalba. Va-
kare, po 7, 15 minutų pamatęs
einanczius ant salės, užėjau ir
asz. Pirmiausei atidarė susi-
rinkimą p. J. Pauksztys, savo
prakalba nurodydamas szią-
dieninį vargą, kuris grumoją
ant darbininkų sprando, taip
pat priminė, nors trumpai,
apie visokį silpnumą visokiam
susirizime, kaip mes esame
neparangus prie visko; ir nors
savo trumpa prakalba atidarė
susirinkimą, meldė susirinku-
sių užsilaikyti tykei ir ramei,
kad kožnas galėtu girdėti ką
kalbėtojas kalbės.

Po p. Paukszciui kalbėjo
p. Mikolainis ir nurodė savo
kalboje, kaip mes esame szią-
dieną silpni visame ir nieko
negalime nuveikti, nes gyve-
name pavieniu, užmigdę savo

jausmus taip, lyg mes jau per-
pilnai turėtumėm visko. Nu-
rodė savo kalboje taip pat
apie sziadienykszczius susiri-
szimus mūsų draugysczijų ir
kiek jose draugų yra? Visai
mažas skaitlius. Berods turi-
me „Susiv.“ bet ir tame vos
30 ta dalis arba mažiaus lietu-
vių priguli, ir tai daugumas
tikt dėl to, kad gauti posmer-
tinės 150 dol., o mes esame
taip iszalkę ir tuszti tautisz-
kūse reikalūse, neturime savo
kalboje atsakanczių knygu,
neturime mokyklų, negirdime
balso ir vaitojimo brolių zus-
tanczių po maskoliaus pries-
panda kalėjimūse ir Siberijoje.
Mes to negirdime ir neatjau-
cziam, nes tūs tėvyniszkus ir
tautiszkus reikalus paliekame
kas žin kam atlikti ir visą sa-
vo ramybę ir mokslą atranda-
me prie stiklo karcziamoje
szlūstydami rankovėms barus
(szinkius), o jeigu kas atsi-
szaukia meilaudamas paszal-
pos, tai mes visai negirdime.
Toliaus p. M. nurodė kaip mes
galime lengvai nuveikti viską
kad tikt norą turėtumėm imant
no žydų tautos pavyzdį. Pas-
žydus yra toks surėdymas; kri-
tus vienam į nelaimę arba kaip
dabar paskutiniame laike po
maskolium, jei dasiekęs metus
zydukas neatliktų kariaunos,
prasiszalydamas į užrubežę,
tėvai turi užmokėt bausmės
300 rublių; vienok budami
vargszais, be turto, to negal
padaryt, tūm kart ką daro:
pūlasi prie rabino, tasai su-
szaukęs visus, uždūda gavėji-
mą ir taip vieną dieną neval-
gę atidūda tos dienos maisto
vertumą aukaudanė ir szelp-
dami artymą isztraukia jį isz
nelaimės. Mumis visai to ne-
reikia, kad mes taip gavėtu-
mėm su sykiu, tikt nors isz pa-
lengvo pratintumės nors tie,
kurie draugystėse prigulim,
kad ant mėnesio gerti vieną
stiklą alaus arba surukyti vie-
na cigara mažiaus o tą penk-
tuką paaukauti dėl labo tau-

tos, o taip per metus susidėtu tukstančiai, tūmet mes galėtumėm nors tiems, kurie dirba, raszo knygas, už jų darbą primokėti, kad nors, pakol paraszo knyga, turėtu pragyvenimą ir t. t. Galiausiai pradėjo kalbą Dr. J. Szlinpas ir nors trumpai perbėgo istorija ir praeitę lietuvių dar prieš Kristaus gimimą apie 600 metų, vieszpatavimą tū metu Azijoje, kilimą, nupūlimą, persikėlimą jų į Europą, visokius vardus ir Lietuvos didvyrius, iszikėlimą į laisvę ir galybę bei vėl nupūlimą. Taip pat nurodė apie nupūlimą Babilionijos, Persijos ir kitų vieszpatavimų ir jų nupūlimo priežastis. Toliaus kalbėjo, kad kožnas žmogus pagal prigimimą yra lygus ir lygiais turi tiesas kaip popiežius, vyskupas, kuningas, daktaras, apginėjas, darbininkas ir karalius; negal būti vienas vergu antras vieszpacziu, vienas apglėbti visus turtus, antras ir ant dūnos kasnio neiszteksti, o tai dėl to, kad per savo tamsumą, neapsiszvietimą pasistato save žemiaus už gyvūlį, ir taip nupūla jogiai tokiam jau žmogui buėziūja rankas, kojas ir skyernus. Ant galo aiskino prispaudimą sziadieninį per kapitalistus, kalbėjo apie ateinanczius rudenio rinkimus, kad laiku pamislytu už ką atidūti savo balsą, rinkti ne turczius, bet darbininkus, sutverti socijaliszkas partijas, risztis į draugystes ir „Susivienijimus“, skaityti gerus laikraszczius ir knygas, įkurti mokyklas ir tėvams turėti atkreiptą akį ant savo vaikų ir nors kartą pamislyti laikas, kokią jie iszaugins ir paliks genktarę po savim. Mes randame darbus ir palikimus musu boczių-praboczių, bet kas žino, ką po mus ras musu ainiai. Ant galo ragino pamislyti ir prisirengti ant ateinanczio rudenio dėl keliaujanczios „Mokslo Draugystės“ kuri va-

zinėdama iszparodys szaknis ir iszaiszkius augsztesnius mokslus. — Žmonių buvo prisirinkusi pilna salė kiek galėjo tilpti, visi dailei, tykai užsilaike už ką jums garbė Plymonthiečiai. Lai gyvūje musų tauta lai gyvūja Socijalizmas (draugiszkus), lai gyvūja garbus ir nenuilstantis tautietis Dr. J. Szliupas. Rankų plėjimas rodė vertę kalbos ir supratimą klausytojų, o asz daugiau nū szio karto niekam netikėsiu pats viską patyręs. *Svetys.*

Priceburg, Pa. Darbai anglekasyklose eina pusetinai gerai. Dirba kasdien, bet uzdarbis yra gana menkas. Szimet, turbūt jau prieš galą, užsidėjo dar net penkios lietuviszkos naujos kareziamos. Isz viso dabar yra septynios. Apsivedusių lietuvių ezionai yra į 20. Sunkus laikai niekad osz czia tur būt neisznyks, nes kareziamos dauginasi, o su jomis ir skurdas draugijoi.

Pittston, Pa. Nors vėlai jau, bet pranesu kas buvo pas mus. Musų mieste yra kareiviszka draugystė po vardu Sto. Jurgio, kurio diena buvo 23 Balandį, sūbatoje. Kaip darbo dienoje negalėjo visi draugai pributi ant parodos, tai atidėjo ant nedėdienio, 24 Balandžio, parodą. Tą paczią dieną buvo ir susirinkimas, kuriame nutarė paaukauti \$5,00 ant paminklo velionio kn. A. Burbos, už ką verti pagyrimo visi draugai. Bet toji gvardija užsipelnytu dar didesnę garbę, jeigu pradėtu kariauti prieš tamsybę, prisidedami kožnas vienas prie platinimo apszvietos tarpe savo draugų. Czionai turu mislyje „Tėvynės Myletojų Draugystę“ prie kurios rodyju St. Jurgio gvardijai prisidėti. Dėl 5 centų ant mėnesio, nei vienas nepavargtu, o garbę isz to turėtu milžiniszka.

Duryea, Pa. 4-tą dieną szio mėnesio, Jurgis Zaruba buvo iszsigrežęs 3 skyles į anglį ir atsineszęs paraką taisė szuvius ir nelaimingai tiejie užsidegė. Atėjęs jo darbininkas (lėberys) rado jį dar gyvą ir nuneszta toli nū tos vietos. Nelaimingam tūjaus suteikė pagelbą, kokę galėjo ir iszgabeno laukan. Dvasiszkaip stiprintas tūjaus persiskyrė su szia pasaule. Velionis prigulėjo į pagelbinę draugystę „Petro ir Pauliaus“ bei „Keg Fund“, kurių visi draugai iszėjo velionį palydėti. Velionis buvo 12 metų szioje szalyje ir paliko paczią su mažais vaikais, kuri gauna nū abiejų draugysczių paskirtą paszalpą. Kaip tai yra geru daiktu į keles pagelbines draugystes prigulėti, kur sergant turi paszalpą, mirusgi nei vieno neapsunkina su palaidojimu ir naszlaicziams nors laikinė paszalpą parupina.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Garbus draugai! Neapils kime pradėtame mus darbe, ne nustokime vilties, kad sutiko mus nelaimė su kasa. Laikni bėgant vėl viskas sugriž į tikrais vėzes, nes visi gerai zinome, jog pradžia visados yra sunki ir trukdo darbą. Bukime tikrais Tėvynės Myletojais ir nenuilstancziiai dirbkime pagal savo iszgalę, o tada turės ir musų persekiotojai nutilti, ir mes budami laivesni, netrukdomi, greicziaus pasieksime savo mierį. Juk jau ir dabar galime pasirodyti savo trusu, dėka p. V. Kapsui už rasztus, nes turime jau dvi literatiszkos vertės knygetes, o toliaus maž ding ir vėl geras iszleisime, isz ko bus nauda dėl musų visų ezionai ir Lietuvoje.

Naudon draugystės paaukauti \$1,00, kuri tūjaus prisisiūsiu, kaip bus iszrinktas ka-

sierius. (Balsus nusiuntėme T. Astramskui. Red.)

Linkintis labo „T. M. Dr.“

M. J. Domijonaitis.

Philada, Pa. Pagal užmanymą iszrinkti mane sekretoriumi „T. M. Dr.“ sziūmi atsiskau nū to urėdo.

V. Ambrozeviezius.

Priežastis tankiu szirdies ligu.

Antroji pusė musų szimtmezio atsizymi labai tankiomis szirdies ligomis, kurios veda prie grabo. Ne kartą girdėjome klausimus, bene yra tai iszradimu pagerintų frankių tyrinėjimui to gilei esanczio musų kune organo, arba ypatingai yra kokie tvėrikai, daranti tankesnes szirdies ligas?

Dėl kiekvieno akyvo tyrinėtojo nėra abėjonės, kad musų gyvenimas, paremtas ant dabartinio pamato polytiszkų ir draugiszky prietikių, ypatingai padaugina szirdies ligas.

Neperstojanti iszradimai, plėtojimasis pramonės, pirklystės ir rankų darbo iszszaukia greitą prisitaikymą prie naujų sanlygų gyvenimo ir nūlatinių įtempimų fiziszkų, moraliszkų ir protiszkų speky, tvėrentis kokią dyvną butį, prie kurio organizmas greitai negali priprasti. Prie to dar prisideda kova dėl buvio, kova dėl tautiszko skirtumo, susjudinanti ir naikinanti ramumą, iszszaukianti uolatai protavimo trusą, platinama užsidegimą ne tiktai pavieniūse, bet ir pas visas tautas, laikydama nervas be perstojimo stipriame pakurstyme.

Prisizurint europėjiszkoms draugijoms, matome, kad visur kova už buvį prieinė yvairių yvairiausiai formas. Vienoje vietoje yra tai kova lūmų, kitoje gi kova priešais dabartinį surėdymą draugijos ir valdžią, trecioje gi brutaliszkas užpūlimas didesnių speky ir organizacijų ant silpnesnių,

kapitalizmo ir despotizmo uždėdami panežiai nelaimingoms tautomis, kurios mū daugelio metų nesžioje panežius ir ne supranta, kas tai yra išmincingas — žmoniszkas rėdas. Visur pavydas, visur neapkaista, pakurstoma neperstojanėžiai per žmones, turinczius mierija ir akise tiktai savo veikala. Ir kas stebėtino, kad toje atmosferoje neapkantos ir troszkimė atlygyti akia už akį plėtojasi sujūdimas visų nervų, o ypatingai vidurinėje dalyje ir sujūdimas kitų organų, ant kurių tas paskutinis turi įtekme be tarpininkystės arba per veikimą ant nekurių pažymėtu nerviszkų szakų.

Sujūdimas tasai ne kartą prasideda jamystėje; daugiau siai kenkeziū yra nū karszto užsidedimo ir pasididina jįsai vidutinėse metų, tankiausiai tarpe miestų gyventojų ir tarpe apszviestiesnių, tarp kurių protavimas yra darbsztesnis. Czionai pirm viso ko atrasime apsilpimą veikimo szirdies ir darymasi ydų jo veikimūse. Ne kalbame czionai apie ydas prigimtas, arba kurios atsirado iš praėjusių ligų, ypatingai užsikrecziamų, nes tai yra tik atsitikimai ir nūszimtis jų skaitliaus yra višados veik tas pats. Bet turime atkreipti atydą ant apsilpusio veikimo szirdies pas žmones, kurie įgimtų ydų neturėjo ir nesirgo užsikrecziamomis ligomis, kurios batu galeję užsilikti.

Tikrasis dirbimas szirdies pirm viso ko priguli nū tikro veikimo raumenų ir dalių iš jų iszeinanczių, pareiga to tikro veikimo yra būdas mūsų gyvasties, o pirm visko prigulintis atnaujnimas viso organizmo, nes spēka pasijudinimo szirdies ir skaitlius jo keicziasi pas sveiką žmogų po įtekme visokių būdų. Sudrutinimas ir prirengimas veikimui to organo, paeinantis nū negero maisto, gėrymo, isitempimo ir

sujūdimu, turi su laiku įgyti materialiszką permainą raumenise szirdies ir ne tikrą veikimą nervų tojo organo. Žinoma iš apžiurėjimo raumenų prieinanczių dėl mūsų mėginimo, kad stiprus ir sunkus judėjimas raumenų turi persiketimą, kaip to raumenys peczių pas kalvius ir nesžiojanczius sunkumus, blauzdų raumenis pas daugel vaikszeiojanczius, ypatingai po kalnus, krutinės pas dainorius, nes kraujas į tūs raumenis ateina daugesnei dėl jų krutėjimo ir labiaus jas maitina.

Pas apszviestiesnius, ypatingai mieszeionis, galima patėmyti didžiausį nedavada atgavinime, nes maistas yra tankiausiai didei sotus, mėsiszkas, prirengtas su priedais asztriais, kurių atsiliepia labai ant organizmo ir labai lengvai pavirsta į paprotį. Priegtam paprastai ne valgo tada, kada esti iszalkę, bet tada, kada pasiseka, draugystėje, kur tankiausiai daromi yra visokie smaguriai, gėrymai, kada nustojame atminties apie įstatus higienos ir susilaikymą.

Mūsų organizmas reikalauja tik tiek maisto, kiek gali jo sutrovėti (sumalti) ir naudojasi padarymui kraujo, kuris atnaujina mūsų kūną. Jeigu maisto priimame daugiau, negu jo reikia, įtaisos sunaudojimo jo atitolina jį iš dalies, ir dalis to, kas nereikalinga visatinam sutrovėjimui, kurs yra per daug, paveiksle szlapumio rugszties renkasi į kraują ir iš to užsikreczia visas organizmas, apsireiszkiantis skaudėjimu galvos ir apsilpimu, sunkumu paciti ir suteriojimu szirdies.

Pas tūs, kurie valgo daug mėsos ir gere alkoholiszkus gėrymus, tankiausiai apsireiszkia sopėjimas nariūse, reumatizmas ir neramumas szirdies, tokios negalės didinasi o szirdis silpsta, noras prie jeib ko mažinasi, kraujas teka visame kūne pamažu ir iszszaukia

tankiai kraujo tekėjimus, uždegimą nervų, plauczių, žarnų ir t. t.

Žinoma iš persitikrinimų, kad visokie pastumėjai nervų turi stiprią veikmę ant organizmo, ir labai lengvai iszszaukia pripratimą prie jų, paskiaus privertimą jau ir tada tampa stipriais nūdais. Prie jų priguli: alkoholis, kava, arbata, tabakas, kurie tapo kasdieniu mūsų reikalavimu. Alkoholis vartojamas per ilgesnį laiką ir didesnėje mieroje padaro giles atmainas visame kūne, sukietėjimu kepenų, inkstų ir szirdies, toliaus apsilpnina visokius veikimus organizskus, suvienytus su troszkimu pastiprinamo jūs maisto, ir galiausei reikalą kas kartas naujo pakurstymo, be kurio gyvenimas tampa didei nūbodus. Net ne didis vartojimas alkoholiaus gali padaryti szirdyje atmainas, nes tas priguli nū pavienio papratimo, kada vieni visame savo gyvenime suvartoja labai daug alkoholiaus, kitigi mažiaus ir lygiai jūmi užsinūdyja.

Nū seno jau įėjo į dabą gėrymai sujudinantieji ir kiti pastumėjai prie to iš visokių angalų sudaryti. Daugiausiai yra vartojama: kava, arbata ir czekolada turinti savyje tą patį alkaloidą, kofeiną arba teiną. Tie alkaloidri didesnėse dalise veikia ant nerviszkos sistemos, ir silpiindami jūs prie didesnio ir tankesnio vartojimo, sukelia neramumą, drebėjimą, raivulį, ilgumą ir tt.

Veikmė tabako ant nerviszkos sistemos apsireiszkia per nūlatinį pakurstymą jo veikmės, kuri veda į nūbodumą, sujūdimą, nemiegojimą, atsimainymą budo, priegtam labai žymei veikia ant szirdies: išspradzių sulaiko tikrąjį tekėjimą kraujo, o paskiaus nevienodą pasijudinimą szirdies, trumpesnes ar ilgesnes pertraukas. Iš tų visų veikmių darosi pamažu organizskos

szirdies ydos.

Didžiausiu veikėju apsilpime szirdies, yra stoka krutėjimo paties viso organizmo ir szviežio oro, ant kurio labiausiai kenčia žmonės dirbanti protiszkai, nes stoka krutėjimo sulaiko tekėjimą kraujo, susirenka taukai organizme, kurie silpnina szirdį.

Tai yra priezastys silpnėjimo szirdies ir sunkių ligų isz to paeinanczių. Kas žino priezastį ligos, tasai greitai atiras ir vaistą nū jos, bet ne taip lengvu yra vesti gyvenimą higieniszką, kaip parodyja daktarai, pasiremdami ant patyrimų ir teorijos, nes papratimas tankiai yra kaip antra prigimtis.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

—per—

Edvarda Belamy

Lietuviszkai iszguldė Sunus K.

(Tąsa.)

Saujalė ypatų, verta intelektualiszkos sajausmo, arba draugavimo augsztesnio, buvo prie tykiūse prie minios draugdalininkų savo taip mazutė, kad, apimant žvilgiu visą žmoniją, neverta teisingai apie ją ir minėti... Sziądieninė žmonija per stato didesnį iszteklių protiszkos gyvenimo, negu perki ilgi amžiai tolesnės ar artesnės praeitės... Yra dar kitas žvilgis, apie kurį turime paminėti, iszskaitant pamatus, kaip galima, geriausio mokinimo; yra tai ypatingas žvilgis ant to, idant ateinancziuos gentkartės turētu iszmokintus gimdytojus... Trumpai sakant, yra tris vyriausi pamatai mūsų apszvietimo budo: ant pirmo, tiesos kožno žmogaus prie visatino apszvietimo, kokį jam dūti gali tauta dėl jo paties, dėl jo paveldėjimo; ant antro, tiesos jo sądraugų, tiesos iszmokinimo jo, kaip neatbutino dėl jų draugo; ant treczio, tiesos ypa-

tų negimusių dar, dėl užtikrinimo sau mokintų ir apšvietusių gimdytojų...

— Nepasakosiu to, kas buvo mokyklose mano laikų; mano gyvenime, praėjusiame, visai neapėjo mane klausimas apie būdą mokymo, dėlto negaliu nei papasakoti kas būtų akyva. Kas link visūmenės augštesnio ir žemesnio išmokymo, tas mane labai užėmė, kokį suteikėte auginimui fiziniam, kaip ir tas, kad lygus žingsniai lavinimūse fizinėse ir bovo, kaip ir mokslūse, turėjo įtaką ant visų mokintinių lygiai...

— Reikale auginimo... — tęsė daktaras Leete — vienok turi pasidūti dabojimū gabumo kuno kaip ir dvasės... Lygiai augštesniaus apšvietimas fizinis kaip ir dvasinis kiekvieno iš mūsų yra įrankių bėgio gyvenimo nū 6 iki 21 meto amžiaus...

Didelį nusidvykimą manyje prikėlė regejimas buinumo ir sveikatos mokinančios jaunūmenės... Jau pirmesni mano patėmyjimai, liuk asabiszkų pasielgimų ne tik šeimynos mano šeimyninkų, bet ir kitų ypatų, kurias sutikau laike mana pasivaikščiojimų, atvedė mane ant mislies, kad nū mano laikų turėjo užstoti kokia abelna pataisa fizinio pasilaukymo rąsos; dabar, kada sulyginau tūs buinius jaunūkaičius, taip gi jaunas ir stiprias merginas su jaunūmene, matyta mokyklose XIX amžyje, negalėjau susilaikyti nū pasidalinimo mano mislių su daktaru. Klausė jisai su dideliu žingeidumu to, ką jam pasakojau.

— Tamistos liudyjimas tame veikale yra neaprubežiujamas... Mes patys tikime, kad atėjo tokia pataisa, bet, suprantamai, yra tai tikrai mūsų protiška pažvalga. Dėka tam skyriui, Tamista vienas tikrai ant visos pasaulės šiandieninės gali ezionai atsiliepti, kaip patėmyjantis. Ta-

mistos mislys, kada jas vieszai apgarsysi, išszauks didį sujudimą... Ant galo, dyvai būtų tiktai, jei ne būtų atėjusi ana pataisa rąsos. Jusų laikūse turtai išznaikino vieną kliasą žmonijos tinginyste dvasės ir kuno, kada vėl tūmi tarpu skurdas gramzdino daugumą žmonijos žutyn su per dideliu darbu, negeru maistu ir užmuszaneziais gyvenimais (grincziomis)... Darbas, kokio reikalavote nū vaikų, taip gi sunkybės uždėtos ant moterų, silpnino visokį augimą gyvenimo. Šiandien, vietoje anų užmuszanezių aplinkybių, visi naudojas iš geriausių sanlygų fizinio gyvenimo; jaunūmenė yra rupestingai gaivinama ir dabotingai auklėjama; darbas, kokio reikalavote nū visų, yra pritaikytas prie amžiaus stipriausių kūniškų pajėgų ir niekad os nebuva per didelis; rupestis apie save patį ir šeimyną, neramumas dėl ne ištekliaus pramitimui, sunkėnybė neperstojančios kovos už buvį, visos tos sunkybės, kurios kitados taip kenkė protui ir kunui vyrų ir moterų, šiandien yra visai nežinomos... Nebejotinai, pasekmė tokios permamos, turėjo būti pataisa tų visų skyrių... Po nekurioms skirtingoms pažiūroms esarū net tame užtikrinti; paveikslan, sumyszimas proto, kas XIX amžyje buvo paprastu atsitikimu jusų netikusio būdo gyvenime, išnyko šiandien visai kartu su jo draugu... patzudysta...

SKIRSNYS XXII.

Su moterims sutarėme, kad susitiksime publiszkoje restoracijai, ant pietų. Po pietų paliko jos mudu, veikiai išėdamos su koku ten reikalū; mudu, sėdėdami dar priestalo, kalbėjomėsi apie mūsų cigarus, vyną ir daugelį kitų dalykų.

— Daktar... — tariau tolesnėje mūsų pakalboje — iš-

pamato moraliszkumo jusų sistema yra tokia, jei buczia plonprocziu tiktai, tai neapdyvėziau ją, statydamas su koku norint kitu surėdymu ant svieto, lygiai ir su sistema mano nelaimingojo amžiaus... Jeigu užmigeziau vėlei letargu ir jeigu laike to miego, lygiai ilgo, kaip pirmasis, svietas, vietoje žengti pirmyn, grįžtu atgal, jeigu pabudęs viduryje devyniolikto amžiaus, apsakycziau mano prieteliams apie tai, ką regejau, teisingai jie visi sutiktu, kad jusų svietas buvo rojumi parėdko, tiesos ir laimės.

(Toliaus bus.)

Pamėgk dėzūtą CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plauczų irvisų vicūrtų.

Gromatnyczia.

Philadelphia. Apie bajorų pasikalbėjimą netalpinsime.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo, pusbrolio Antano Aliosziaus, iš Kauno gub. Reseinių pav. ir Volosties, Unikių kaimo, 2 metai atgal jisai buvo Newark, N. J. Jis pats, ar kas kits, teiksis dūt žinią ant szio adreso:

Joseph Elias, Box 155
St. Regis Falls, N.Y.

Geriausė užėija dėl lietuvių

pas **Jūza Kardoka**

Visados skanus Alus, porteris, vynas, visokios arielkos ir skaniai kvepentis Cigarai, ir rodoja pirmutinis, atsilankykite po No 227 East Main stt.

PLYMOUTH, PA.

Mythai, pasakos ir legendos Žiamaiociu.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta, vyresnyjį senoviszkų kalbų mokytoją prie Nikolajaus gimnazijos Liepajuje (Kursze).

Lietuviszkai išzguldė J. Szbiupas, M. D.

(Tąsa.)

Žvaigždė¹⁾

1. Sako, kad Dievas esąs sutvėręs žvaigždes, idant galėtu lengviaus suskaityti lykių aniolų, nes kiek yra aniolų, tiek žvaigždžių randasi ant dangaus.

2. Sako, kad danguje randasi įvairios skylės, per kurias mes nakezia matome spindėjimą, koks esti viduje dangaus, nės dienos mete saulė paskleidžia tiek szviesos, jūg mes negalime matyti spindėjimą. Skyles gi, per kurias dangaus spindėjimas perszvieczia, mes vadiname žvaigždėmis.

3. Dievas sutvėręs žmones norėjo žinoti, kiek gyvūnų ant žiamės gyvena. Todėl jis liepė, kad koznas žmogus užsizibintu žiburį, potam jis deganczius žiburius perkėlė į dangų. Tai yra žvaigždės. Nū to laiko, kada gema kudikis, ant dangaus pasirodo nauja žvaigždė, taip jūg lykius žvaigždžių sulygsta su skaitliumi gyvenanczių ant žiamės žmonių. Todėl lykius žvaigždžių yra nesuskaitomas kaip kad skaitlius žmonių ant žiamės.

Kada žmogus numirszta, tai Dievas paima jo duszią ir padaro iš jos gyvulį, o gyvuliui kaip akį jis įsodina žvaigždę, kuri taip ilgai spindėjusi yra ant dangaus, kaip žmogus gyveno. Iš duszios gero žmogaus Dievas padaro gerą gyvulį, o iš duszios nelabo žmogaus — nelabą gyvulį, vilką, lapę ar tam lygų. Kada gyvulys stimpa, tai negyvas jo kaulis pavirsta į žiamę, o kaulai pavirsta į akmenis.

1) Slg. Szveistiks, No. 7.

53. Vaivorykszte.²⁾

1. Kitą kartą susiginezyjo aniolas saulės ir aniolas lytaus, iš ko galiausiai net smarkiai susikovė. Vienas kitam jie įmuszo tokias žaisdas, kad kraujas tekėjo žiamyn. Kraujus susimaišė. Oras tąjį pagavo ir pagimdė dėlto vaivoryksztę. Vaivoryksztė stojo tarpan besikaujancziųjų ir sutaikino jųs.

Nū to laiko vaivoryksztės amatu yra iki sziai dienai sutaikinti abudu aniolu, kada jie susikivirczyja. Ale kada gi aniolas saulės daugaus kraujo pateriojo negu aniolas lytaus, tai vaivoryksztė yra saulei prilankesnė negu lytui. Todėl aniolas lytaus, tatai žinodamas, tankiausiai ginczą pertraukia ir traukia szalin, kada iszvysta vaivoryksztę.

2. Kitą kartą abudu milžinu ugnies, Ugnedūkas ir Ugnegavas, buvo nukalę du stebuklingu ziedu. Tąjį jiedu padovanavo Augszėiui. Kalą gi tamjam milžinai perkunijos ir lytaus, Perkunas ir Lituanis, buvo daugeriopai gerai patarnavę, tai jis rizosi jiemsiems tūs ziedus padovanoti. Todėl jis pasiszaukė milžiną oro, Algį, ir paliepė jam, kad nunesztu ziedus Perkunui ir Lituvanui. Tacziaus moters Augszėio, milžionės Žiaminė ir Mėlyna, pridėjo Algiui savo glamonę, jeigu jis dovanoju anoms ziedus. Algis ant to sutiko. Nagi milžionės padovanavo ziedus Szveistikui milžinui, kurs kierojo saulę. Kada Perkunas ir Lituanis iszrado teisybę, jie spendėsi nukoroti milžiones; vienok Žiaminei ir Mėlynai atėjo pagalban kovoje, kuri isztiko, Algis ir Szveistikas. Kraują, kurs tekėjo žiamyn isz žaisdų besikaujancziųjų, pagavo Algienė, milžionė oro, ir padarė isz jo vaivoryksztę. Toji stojo tarpan besikaujancziųjų ir jųs vienas su kitu sutaikino. Potam Szveistikas atgal atidavė ziedus Augszėiui, tacziaus tasai dovanojo jųs vaivoryksztei. Vaivoryksztė dar sziaudien sutaikina milžinus Perkuną, Lituanį ir Szveistiką, kada jie susiginezyja.

54. Dvase.

1. Jeigu kam mirus prie jo laidotuvių pakyla smarki audra, tai yra ženklų, jųg numirėsis yra pergyvenęs savo gyvatą kaipo tiklus žmogus ir kad jo dvasė greitai kyla į dangų.

2. Žmogui mirus, jo dvasė kitą augsztyti į dangų. Idant ten įeiti, ji turi pirm pabaladoti į duris. Tada pasiklausia vardo, kokį seniaus turėjęs yra žmogus, katrame ji buvo. Potam isz kningos yra peržiurimos nūdėmės ir iszbraukiamos laukan priesz gerus darbus, kokius žmogus seniaus atlikęs yra. Jeigu nūdėmių lieka, tai dvasė turi atgal keliauti ant žiamės ir ten kokiame nors pavidale taip ilgai užsilaikyti, iki danguje iszvysta, kad dvasė isz tikrųjų pasitaisiusi yra. Tada ji įeina į dangų.

Nekurios isz sugrįžusių ant žiamės duszių turi džiaugsmą isz netiesos. Tas stengiasi žmones pagundyti į nūdėmes, idant gauti kūni daugiausiai bendrų. Jos dvasės tampa velniais.

3. Kada numirszta žmogus, kurs nusikalsdayo, tai dvasė jo gali nueiti tiktai į prieangį dangaus: ten ji gauna paliepiamą vėl grįžti atgal ant žiamės. Ant žiamės ji turi bausmės

2) Prof. *Bezenberger* dūda tokį paaiszkinimą: Vaivoryksztė (azūt paprastai ora-ryksztė; voras-oras pas *Schleicherj* Donal. s. 338) „oro ryksztė“ yra per reduplikaciją pasidariusi isz vor-ryksztė (slg. vaiveris, vaivoras, vaivolas, gaigalas, gaigoczius); taip-gi Laumės ar Dangaus jūsta. — Gruzdiecziai dar vadina ją — dermesjūsta. — *Szl.*

dėlei tiek metų pasilikti, kiek ji pirma buvo su kunu suvienyta. Ką ji ten turi daryti, taip pat jai uždūda ir dėl to mierio ji įgyja nepaprastą pajiegą. Taip tulos dvasės nakezia vaikszezioja girėse: jeigu tūmlaik koks buras važiuja per girę, tai atsitaiko juk, kad dvasės įsikabina į vežimą. Tada ans taip pasunksta, jųg arkliai negali patraukti isz vietos. Jeigu tad buras iszlipa laukan ir pažiuri per ratą vežimo, tai jis gali dvasės pamatyti. Ale buras, kurs taip padaro, įgauna sunkią ligą. Tulos isz szitų dvasių, kurios turi užsilaikyti pelkėse, azerūse ir upėse, nakezia isz ten savo balsą dūda girėdėti ir įpatingai szukauja.

* Tos dvasės, kurios turi užsilaikyti ant medzių, atnesza žmonėms nelaimę, o kitos, beje tos, kurios namų dvasėmis pastoja, daug laimės.

Jeigu žmogus yra įpatingai buvęs ydingas, tai jo dvasė turi pavidale gyvulio klaidžioti ant žiamės.

4. Kitados du buru pamatė ant kelio besėlintį triuszkį. Jie prisartino ir norėjo jį pagauti. Tame akies mirksnyje balsiai pliauksztelejo jų užpakalyje, o triuszkis buvo dingęs. Tad burai patėmyjo, kad triuszkis esanti dvasė pasimirusio žmogaus, kuri buvo priėmusi szitą pavidalą.

5. Jeigu mirszta kas, dievotas budamas, tai jo dvasė po mirties priima pavidalą gražaus paukszezio, o dvasė netikėlio pavirsta į bjaurų pauksztį ar panėkintą gyvulį.

6. Kitą kart viename sodziuje pas Kretingą pasimirė dvi seseri beveik vienu laiku. Viena isz jų buvo gyvenusi dievotai: isz jos burnos matė baltą karvelį iszlekiant ir dingstant debesiūse, o isz burnos kitos sesers, kuri buvo netikusiai gyvenusi, tamsų karvelį.

55. Miegas.

1. Kas įtraukia kvapą, kurs yra aplink Miegą, tas įmūga. Jo miegas traukiasi szimtą metų.

2. Miegas yra vyriszkiu, kurio prieszakys kūno yra apaugęs žole. Jis yra aklas, isz jo burnos vienval puezia smarkus vėjas. Miegas yra labai-labai didelis ir jo kunas taip sunkus, jųg, anam ant žmogaus užsigulus, tasai savo sužinės netenka.

3. Kada svietas buvo sutvertas, Dievas pavedė kožnam aniolui tam tikrą urėdą, kurį jis turėjo pildyti. Palaliuus urėdus iszšiaiszkino, kad du aniolu buvo likę be jokio urėdo. Tai abiem aniolam buvo įkyru ir jie sumanė planą, per kurį jiems pasisekė taip gi gauti urėdą. Tūmi mat laiku žmonės buvo valni nū miego ir mirties. Tad aniolai įpainiojo žmones į ginczą su Saule ir Mėnesiu. Žmonės su apjūku Mėnesiui iszmėtinėjo, kad jis esąs mirtinas, kūmet jie esą nemirtini, o Saulei, kad ji net nei dvideszimt keturių adynų negalinti iszbudėti, ale pusę laiko turinti ilsėtiesi, kūmet jie patys nereikalauja jokio poilsio. Saulė ir Mėnū skundėsi Dievui už jiems padorytą įzeidą ir taip-gi abudu aniolu aną dalyką užstavojo pas Dievą priesz žmones. Tad įsakė Dievas vienam aniolui, tegul jis žmonėms gabentu myrį, o kitam, tegul jis miegą jiems suteikia. Potam Dievas davė abiem aniolam dėl jų urėdo pagelbininkus ir paslus. Paslais aniolo mirties yra ligos, pagelbininkais aniolo miego yra apsireiszkimai sveikatos. Tokiu būdu aniolai tapė užganėdinti, o žmonėms parejo miegas ir mirtis.

(Toliaus bus)

